МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра романської і новогрецької філології та перекладу

Кваліфікаційна робота

з перекладознавства на тему:

ПЕРЕКЛАД ІСПАНСЬКОЇ ЛЕКСИКИ ТА ФРАЗЕОЛОГІЇ НЕНОРМАТИВНОГО ХАРАКТЕРУ (ЖАРГОН, АРГО, СУРЖИК)

Студента II курсу групи Мпі 01-19

Магістерський рівень

спеціалізація 035.051

Переклад (іспанська)

Зеленого Владислава Володимировича

Науковий керівник:

доктор філологічних наук,
професор **Данилич В.С**

Київ - 2019

ЗМІСТ

Вступ…….……...4

Розділ І. Ненормативна лексика в системі мови

1.1. Визначення складу ненормативної лексики……..……...7

1.2. Визначення понять «сленг», «жаргон», «арго», «просторіччя» та їх характеристика……..……..8

1.3. Класифікація стилістично зниженої лексики…….....14

1.4. Фактори, що впливають на розвиток ненормативної лексики…….……...…..22

Висновки до Розділу 1……..…..……28

Розділ ІІ. Аналітика розвитку та доцільності вивчення теми «ненормативна лексика»

2.1. Проблематика перекладу жаргонізмів та сленгу……...…29

2.2. Аналіз дослідження теми «ненормативна лексика……...32

2.3. Аналіз доцільності використання об’єкту дослідження……...36

2.4. Виявлення причин появи нових одиниць ненормативної лексики та її окремих компонентів…….....41

Висновки до Розділу 2……..……..45

Розділ ІІІ. Порівняльний аналіз лінгвістичних характеристик українського та іспанського сленгу та жаргону

3.1 Жаргонізми та сленг в іспанській та українській мовах……...46

3.2 Особливості іспанських жаргонізмів……..52

Висновки до Розділу 3……64

Висновки……65

Resumen……..66

Список використаної літератури……67

Вступ

«Ненормативна лексика». Перше, що спадає людям на думку, коли вони зіштовхуються з цим терміном – лайка та заборонені в культурному середовищі слова. В той же час, ці ж люди, досить часто нею користуються, навіть не підозрюючи про це. Її вживають в піснях, кінофільмах та навіть в літературі. Нею користуються всі, незалежно від національності, віку, статі, соціального статусу, виховання та оточення: діти та дорослі, продавці та генерали, священнослужителі та будівельники.

Складові ненормативної лексики розглядалися переважно в ракурсі лексико-стилістичних характеристик до кінця першої половини XX-го ст. Вартий уваги той факт, що окремі дослідники ще з кінця XVIII-го ст. почали вивчати найрізноманітніші вияви соціальної природи ненормативної лексики, а саме в XX-му ст. було виділено суттєвий аспект цієї лексики – соціальний.

Актуальність статті зумовлена широкою вживаністю ненормативної лексики в суспільстві і разом з тим порівняно невеликою кількістю досліджень даної теми. Ненормативна лексика виступає різними частинами мови, а, як наслідок, і членами речення, що зумовлює потребу в її більш глибокому дослідженні. Такі лексичні одиниці можуть слугувати також і для зв’язку слів у реченні, як інтонаційні або експресивні флексії. Лексеми-іменники мають парадигму відмінювання, яка має ті самі риси, що й парадигма відмінювання іменників, таке ж явище можна спостерігати у інших частинах мови. Часто ненормативна лексема може мати одну основу-корінь, але виражати ознаки різних частин мов як похідних.

Проте недостатньо уваги приділялося розгляду складових ненормативної лексики як перекладознавчої проблеми.

Метою даного дослідження є:

- конкретизація терміну «ненормативна лексика»;

- визначення чинників, що впливають на виникнення тих чи інших мовних одиниць;
- порівняльний аналіз особливостей формування та функціонування іспанської та української ненормативної лексики;
- переклад жаргонізмів.

Методи дослідження. Під час збору та опрацювання накопиченого матеріалу в дипломній роботі було використано такі методи дослідження як зіставний, описовий, статистичний та метод компонентного аналізу.

Наукову новизну цієї роботи складає, власне, сама тема, оскільки список термінів, що відносяться до поняття «ненормативна лексика» поповнюється ледь не щорічно. Об'єктом дослідження є сучасна іспанська лексика ненормативного характеру, а предметом дослідження є складові такої лексики. Отримані в роботі результати можна вважати певним внеском до зіставного мовознавства та лексикології іспанської та української мов.

Актуальність роботи зумовлена широкою вживаністю ненормативної лексики в суспільстві і разом з тим порівняно невеликою кількістю досліджень даної теми. Ненормативна лексика виступає різними частинами мови, а, як наслідок, і членами речення, що зумовлює потребу в її більш глибокому дослідженні. Такі лексичні одиниці можуть слугувати також і для зв’язку слів у реченні, як інтонаційні або експресивні флексії. Лексеми-іменники мають парадигму відмінювання, яка має ті самі риси, що й парадигма відмінювання іменників, таке ж явище можна спостерігати у інших частинах мови. Часто ненормативна лексема може мати одну основу-корінь, але виражати ознаки різних частин мов як похідних

У результаті вивчення предмету дослідження було одержано результати, які можна використовувати у викладанні зіставної лексикології іспанської та української мов та у викладанні перекладознавста іспанської та української мов. Робота складається зі вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи та

списку використаних джерел. Дипломна робота складається із вступу, теоретичної частини, аналітичної частини, практичної частини, висновків та резюме на іспанській мові.

У Вступі визначається так званий лейтмотив дипломної роботи. У Розділі 1 висвітлюють поняття, що входять до розуміння ненормативної лексики та її місце в системі мови. У Розділі 2 аналізуються тенденції створення, зміни та використання складників ненормативної лексики. У Розділі 3 наводяться приклади використання та перекладу ненормативної лексики з іспанської та української мов.

Розділ І. Ненормативна лексика в системі мови

1.1 Визначення складу ненормативної лексики

Лексика будь-якої мови неоднорідна за уживаністю в різних фунціональних стилях. Частина лексичного складу є відносно універсальною і може вживатися всіма носіями мови у будь-якій ситуації. Це загальновживана або стилістично нейтральна лексика. Існує інша її сторона – ненормативна лексика.

Ненормативна лексика - табуйована (неприпустима) лексика, яку мовці сприймають як відразливу, непристойну. Вона характерна для розмовного мовлення, включає образливі, принизливі та лайливі слова і переважно вживається у неформальному спілкуванні.

Склад ненормативної лексики визначається набором соціолектів (сленг, жаргон, арго, просторіччя) та стилістично зниженої лексики (вульгаризми, лайлива, обсценна лексика, мат, дисфемізми, суржик, евфемізми). Також, певною мірою, до ненормативної лексики відносяться неологізми.

Взагалі, межа між літературною та ненормативною лексикою була і є дуже рухливою, перехідною. Часто статус слова змінюється,і те, що, скажімо, у 60-х, 70-х, 80-х роках ХХ ст. вважалося сленгом, тепер стало частиною повсякденного словника людей. Мова дуже чутлива до змін у політиці, ідеології, науці, духовній культурі, тому і складові ненормативної лексики надзвичайно швидко зазнають змін. Таким чином, той самий сленг 50-60-х рр. фактично не зрозумілий сучасному молодому поколінню.

Для того, щоб зрозуміти наскільки обширним є поняття “ненормативна лексика”, необхідно детальніше розглянути її складові.

1.2 Поняття «сленг», «жаргон», «арго», «просторіччя» та їх характеристика

Сленг – доволі поширене явище, він є засобом спілкування у найрізноманітніших прошарках населення і сягає своїм корінням у сиву давнину. Адже і декілька століть тому різні соціальні групи мали свій стиль мовлення, притаманний лише цій групі. “Великий тлумачний словник сучасної української мови” визначає цей термін як «1. Розмовний варіант професіонального мовлення; 2. Жаргонні слова або вирази, характерні для мовлення людей певних професій або соціальних прошарків, які, проникаючи в літературну мову, набувають помітного емоційно-експресивного забарвлення» [1, с. 1147].

В той же час, «Сучасний тлумачний словник української мови» за редакцією Ю.С. Цибульник , пояснює цей термін так: «міський соціолект, який виник із арґо різних замкнених соціальних груп (правопорушників, крамарів, ремісників, в'язнів, бурсаків-учнів, вояків, інтернет-спільноти) як емоційно забарвлена лексика низького й фамільярного, поширена серед соціальних низів і певних вікових груп (ремісничої, шкільної молоді) міст»[28:с.846]. Таким чином можна побачити, що термін «сленг» тісно пов’язаний з термінами «жаргонізм», «професіоналізм» та “арго”, але не є з ними одним цілим.

Власне кажучи, єдиного і всеосяжного визначення сленгу немає і дотепер. Неодноразові спроби розмежувати сленг і загальновживану лексику або сленг і нецензурну мову не дали результатів. Дефініції сленгу, які намагаються нашвидкуруч скомпонувати у ході наукових дебатів, часто виявляються помилковими. Таким чином, у різних словниках і посібниках ми можемо зустріти безліч визначень для сленгу, таких як: «нецензурна мова», «мова неписьменних і безпутних людей», «поезія простої людини». В.О. Чеховський називає сленг «мовною грою, що допомагає особистості заявити про себе у власному мікросоціумі та водночас відокремитись разом з ним від решти суспільства». [27:с.549]

З погляду лінгвіста, сленг – це стиль мови, що посідає місце, антитетичне занадто формальній, офіційній мові. Сленг перебуває в самому кінці можливих засобів

мовного спілкування і включає різні форми мови, за допомогою яких люди мають змогу відносити себе до певних соціальних угрупувань.

Що називають “жаргоном”? Кожен вчений, який займається цим питанням, визначив це поняття по-своєму. Таким чином, В.Т. Бусел, у своєму «Великому тлумачному словнику сучасної української мови» трактує цей термін так: «Мова якоїсь соціальної чи професійної групи, що відрізняється від загальнонародної наявністю специфічних слів і виразів, властивих цій групі.// Умовна, штучна говірка, зрозуміла лише в певному середовищі»[1:с.272].

Жаргон не є визнаним та нормативним. А відомий лінгвіст Д.Е. Розенталь, дотримується майже тієї ж думки, але вважає, що жаргон – це арго з відтінком зневаги.

Таким чином, узагальнений термін «жаргон» розпадається, розташовуючись між двома полюсами. З одного боку – жаргон у вузькому сенсі слова. Зазвичай, він не виходить за межі спеціальної (або вікової) сфери спілкування і практично ніяк не впливає на літературну мову. Дісно, навряд хтось вживає такі слова як «кампуктер» (комп'ютер), «велек» (велосипед), «матеша» (математика), «класуха» (класний керівник) та ін. за межами дитячої чи шкільної мови.

Використання жаргону – це дзеркало, у якому відбивається процес змін у суспільстві (соціально – політичні зміни, науково – технічний прогрес, пом'якшення цензури, вплив з боку зарубіжних країн). Але, в той же час, існує проблема щодо поширення жаргонізмів. Справа у тім, що жаргон вимиває з мови величезні пласти літературної лексики, збіднює її, і цим самим, перешкоджає інтелектуальному та творчому розвитку особистості: «Жаргон убивает мысль, отучает думать его рьяных поклонников»[27: с.189] – пише філолог Л.І. Скворцов. Але, з іншого боку, жаргон відбиває важливі тенденції сучасної мови.

Що ж стосується «арго» - цей термін прийшов з французької мови. Існує безліч суперечливих думок про значення цього слова. Таке визначення нам дає «Великий тлумачний словник сучасної української мови»: “Умовна говірка якого – небудь

соціального середовища (групи, гуртка і т.д.), в якій є специфічні слова й вислови, незрозумілі для сторонніх”[1:с.23]. Швидше формальною видається розбіжність між термінами «jerga» (жаргон) та «argot» (арго), які сьогодні є рівнозначними синонімами, хоча деякі автори використовують термін «jerga» для позначення мови злочинного середовища; інші – використовують для цієї мети термін «argot», а «jerga» - для позначення соціально – групових і професіональних жаргонів, що не є правильним, але більш точним трактуванням, у порівнянні з першим варіантом.

Разом з тим, термін «argot» набув широкого поширення також і за межами Іспанії, як інтернаціональне слово, оскільки мова жива, так само, як і люди, які нею спілкуються; крім того, термін «jerga» несе певний певний пейоративний відтінок (виражає негативну оцінку чогось або когось, несхвалення, осуд, іронію чи презирство), оскільки, можливо, асоціюється в підсвідомості з іншим значенням свого синоніма «jerigonza», тобто «незрозумілий».

Так званий «загальний» жаргон, в якому співіснують і активно взаємодіють жаргони різний соціальних і професійних груп, являє собою явище, характерне для великих міст, оскільки на периферії використання жаргонної мови спостерігається в меншому ступені.

Умовні (професійні) арго виникали також в середовищі декласованих елементів та в середовищі злочинців – вони відомі в багатьох мовах світу. Завдання таких арго полягає в тому, щоб приховати, замаскувати злочинний характер задумів і дій вій «непосвячених», а також для того, щоб за допомогою цього мовного «пароля» упізнавати «своїх».

Що стосується арго «чесних» професій, то вони виникають в середовищі мисливців, рибалок, спортсменів, військових, акторів і вчених, інженерів, техніків, для того, щоб назвати «по-своєму» ті предмети і явища, для яких зазвичай немає найменувань у загальній мові (або такі найменування, які є занадто довгими, громіздкими). Під цим поняттям ми можемо розуміти термін «професіоналізм». До

нього, також, відносяться різного роду “техніцизми” (спеціальні слова та терміни різних наук і професій), а також «професійні просторіччя».

Наприклад, лікарі називають медичний сечоприйомник «судном». А от справжнє судно, моряки називають «коробка» (від старовинного спотворення слова «корабель»). В той же час, для будівельників коробка – це твердий каркас будівлі. Танкісти, в роки війни, ласкаво називали свої броньовані машини «коробочками», а снаряди до них – «огірками» і т.д. Фізики – теоретики, в мові між собою, називають термоядерну реакцію «термоядом», коли звичайні люди, можуть назвати «термоядом» будь – що занадто концентроване (наприклад «термоядерна» м’ятна жувальна гумка).

Важливий для розуміння феномену ненормативної лексики термін «просторіччя» також має декілька схожих одне на одне трактувань. «Великий тлумачний словник сучасної української мови» В.Т. Бусела дає нам таке визначення : «1.Побутове мовлення (на відміну від книжної, літературної мови). 2. Слово, граматична форма, зворот, що не є нормою літературної мови, але вживається в побутовому мовленні,а в художніх творах використовується як стилістичний засіб для надання мові зневажливого, іронічного, жартівливого, грубуватого та іншого відтінку»[1:с.989]. А так описує «просторіччя» Ю.С. Цибульник : «одна з форм національної мови, поряд з діалектами, жаргонним мовленням та літературною мовою. Разом з народними говорами та жаргонами просторіччя складає усну некодифіковану сферу загальнонаціональної мовної комунікації — народно-розмовну мову»[28: с.599].

Просторіччя має понаддіалектний характер, на відміну від говорів та жаргонів — це мовлення, загальнозрозуміле для носіїв національної мови. Будучи універсальною для національних мов категорією, просторіччя в кожній з них має специфічні особливості та властиві лише йому взаємовідносини з літературною мовою. У просторіччі представлені одиниці всіх мовних рівнів. Особливо чітко своєрідність просторіччя виявляється у використанні елементів літературної мови, в граматичному та фонетичному оформленні слів загального словникового фонду. Для просторіччя властивими є експресивно «занижені» оцінювальні слова з

палітрою відтінків від фамільярності до грубості, до яких у літературній мові є нейтральні синоніми: «дрихнути» — «спати», «гепнути» — «ударити». Ознакою просторіччя є також вживання слів з неунормованим наголосом (чи/тання, гуртожи/ток, випа/док, жи/тло, мережа/ замість відповідно чита/ння, гурто/житок, ви/падок, житло/, мере/жа), слів в неправильних граматичних формах (дякувати батьків замість дякувати батькам; по аудиторіям замість по аудиторіях; саме головне замість найголовніше; проїздний замість проїзний; тудою, сюдою замість туди, сюди; тута, тама замість тут, там тощо). Просторічні слова є ознакою низької культури та освіти мовців, але в художній літературі та публіцистиці вони використовуються як засіб мовленнєвої характеристики персонажів, засіб створення певного колориту, вираження негативного ставлення до зображуваного.

Різний підхід у вивченні просторіччя спостерігаємо в українському перекладознавстві. На думку українських учених, окрім боротьби з «мовними неправильностями» і пропагандою норми, необхідно дуже ретельно досліджувати просторічну мовну стихію, оскільки це дасть змогу виявити певні тенденції, які діють у сучасній українській мові, з’ясувати природу та історію багатьох явищ, виявити слабкі ланки у структурі загальнонаціональної мови,що допоможе чіткіше прогнозувати її розвиток і більш обґрунтовано пропонувати ті чи інші рекомендації нормативного характеру[24: с.62].

В. Русанівський свого часу дорікав мовознавцям за небажання досліджувати «мовні покручі». Наголошуючи на цінності такого матеріалу, мовознавець усе ж окреслює просторіччя як прояв хвороби в мові: «У нас ще й до сьогодні досить убогі знання про українське просторіччя… Але ж за всіх обставин він (такий лексичний шар) існує, і відводити від нього погляд – це все одно що лишати на поталу хворих людей, не подаючи їм медичної допомоги» . Однак якщо уважніше придивитися до «хворого», може виявитися, що його організм розвивається за природними для української мови законами, а «перекручені і недоречно вжиті слова» зберігають у собі сліди давніх тенденцій, які творили специфіку української мови порівняно з

іншими слов’янськими. Розвиток цих тенденцій залежав від багатьох чинників, і не завжди лише лінгвістичних [24: с.63].

1.3. Класифікація стилістично зниженої лексики

Стилістично знижена лексика, а саме, її вживання в публіцистиці, досить нове явище, як для української, так і для іспанської мов. У другому розділі "Слововживання та словотворення стилістично зниженої лексики у мові сучасної української публіцистики" відзначено, що на сьогодні в мові газет особливо помітні зрушення в лексико-стилістичній системі [25: с. 276]. Наприкінці 90-х років XX ст. простежується тенденція до вживання в публіцистиці, а особливо на сторінках газет не просто стилістично знижених лексичних засобів, а й засобів найнижчого в морально-етичному плані шару лексики. Мова цих років характеризується новим стилем висловлювання, більшою свободою вибору мовних засобів (як правило, лексичних та фразеологічних), відмовою від мовних табу та евфемізмів, бажанням перебороти невиразність. Така лексика виконує, по-перше, оцінну та експресивну функції. По-друге, стилістично знижена лексика, функціонуючи в мові публіцистики, сприяє реалізації принципу діалогічного мовлення, тобто контактовстановлення з читачем, тому що вживання такої лексики є засобом стилізації неофіційного, невимушеного, фамільярного спілкування. По-третє, використання стилістично зниженої лексики в мові газет є засобом привернення уваги читача. Потрапляючи в текст типової газетної мови, зокрема в оточення суспільно-політичної лексики, вона виразно виділяється на загальному фоні. Уживаючи нестандартну лексику, автор газетної статті розраховує на те, що вона приверне до себе увагу читача незалежно від того, цікавить його дане повідомлення чи ні. До такої лексики входять [2]:

1. Вульгаризми (vulgarismos)

2. Обсценна лексика (lenguaje malsonante).

3. Дисфемізми (disfemismos).

4. Суржик (Surzhyk).

5. Евфемізми (eufemismos).

Окремо розглянемо кожен пункт.

Вульгаризм – грубе слово або вираз, що перебуває поза нормами літературної мови [1.с. 167].Також, вульгаризми - грубі просторічні слова і висловлення, що відрізняються різкою зниженістю, виразною оцінністю й експресивністю і є переважно стилістично зниженими синонімами слів літературної мови. Загалом усну й писемну мову знижують усі групи просторічної лексики, хоча причини і характер цієї зниженості різні: слова деформовані знижують мову своєю неправильністю, вульгаризми – неестетичністю та грубістю.

У сьогоденній українській літературі вульгаризми наявні в доробку неоавангардистів, зокрема представників “Бу-Ба-Бу”, “Нової літератури”, приміром, у поезіях В. Цибулька, спрямованих на властиву авангардистському стилю епатажну прозаїзацію лірики:

Заплетений ганебний соціум а в нім

Намішано красунь з старечими руками

Немовби ті гектарами

сапали масиви зір і буряків

І рок-н-рольних мудаків

Також яскравим прикладом використання вульгаризмів в своїй творчості є український музичний гурт Хамерман Знищує Віруси:

Господь трудитись заповідав

І пив вино, я знаю

І зранку я качаюсь, ох

А ввечері бухаю

Іспанські письменники також користуються прийомом зниженої лексики. Таким чином, приклади вульгаризму ми можемо спостерігати в творах Хуана Марсе – іспанського письменника покоління «п'ятидесятих років» та «барселонської школи» (наприклад в романах «Encerrados con un solo juguete» та «Esta cara de la Luna»).

Обсценна лексика – сегмент ненормативної лексики різних мов, що включає в себе вульгарні, грубі та найгрубіші (хтиві та неприйстойні) лайливі вирази, що часто виражають спонтанну мовну реакцію на неочікувану (зазвичай неприємну) ситуацію.

Російський лінгвіст В.М. Мокієнко виділяє свою класифікацію обсценної лексики:

1. Найменування осіб з навмисно підкресленими негативними якостями на кшталт:

- Дурна, нетямуща людина (imbécil – дурень).
- Підла, низька людина (pequeña zorra – щур,падло).
- Нікчемна людина, нікчема (julandrón - лох).
- Повія, продажна жінка (puta - повія)

2. Найменування «непристойних», соціально табуйованих частин тіла (verga, polla, pinga, pene– член; marica, conchuda, chocha, almeja - піхва).

3. Найменування процесу здійснення статевого акту (chingar, dopar, follar, joder, manajar).

4. Найменування результатів фізичних функцій (відправлень) (mierda, murrda , caray, cagada - лайно).

Як приклад можна навести пісню іспанського гурту Vulpess:

Si tu me vienes hablando de amor Que dura es la vida, cual caballo me guía Permíteme que te mi opinión	Якщо ти будеш розповідати мені про кохання Яке важке життя та хто мною керує

Mira, imbecil, que te den por culo Me gusta ser una zorra	Дай я тобі скажу Дивись, дурень, хай тобі закрутить в дупі Мені подобається бути повією

Та українського гурту Скрябін:

Вночі вони ригають на офісні крісла,

Безплатні порносайти тут ніколи не виснуть,

Реклама онанізму на фронтах будинків,

Я їм китайські чіпси — мені зовсім не бридко.

Дисфемізми - це троп, протилежний евфемізмові, який полягає у вживанні замість емоційно і стилістично нейтрального слова чи виразу більш грубого, вульгарного, напр. пика замість обличчя [1: с.203]. У художній літературі і публіцистиці дисфемізм допомагає висловити негативне, критичне, зневажливе ставлення до певного факту, явища чи особи. Вживання дисфемізмів у мовленні має за головну мету зробити вислів більш грубим і неприємним для реципієнта, підсилити чи висміяти його негативні сторони. Дисфемізм поширений у лірицi як один з прийомів іронії, однак він більш вживаний у гумористичних та сатиричних жанрах.

У ролі дисфемізмів можуть використовуватись різноманітні засоби негативної оцінки поведінки чи особистості — від експресивних слів, що перебувають у межах літературного слововживання, до грубої просторічної лексики.

Умовою існування дисфемізмів є безліч соціокультурних та психолінгвістичних чинників, до яких зокрема потрібно додати слідування своєрідній «моді» у мовленні, напр. з появою нових реалій чи неологізмів. Внутрішньомовною причиною існування дисфемізмів можна назвати надання переваги використанню експресивно-виразних одиниць замість нейтральних, які можуть повніше і точніше виразити ставлення мовця до висловлюваного.

Причинами виникнення евфемізмів вважаються табу та заборони. Емоційною основою табу виступає відчуття страху перед міфічними істотами, персоніфікованими явищами природи тощо, тоді як в основі слів-табу сучасного походження лежать поняття і міркування морального характеру. Мовне табу обумовлене соціальними чинниками, а тому відображає специфіку культурного та соціального розвитку суспільства. Багато сучасних евфемізмів завдячують своїм існуванням появою нових соціально-політичних доктрин, і перш за все — доктрині політичної коректності, що полягає в заміні образливої та потенційно образливої лексики, пов’язаної з расовою, релігійною, культурною чи сексуальною дискримінацією.

Як і евфемізми дисфемізми внаслідок широкого вжитку швидко зношуються, оскільки з часом втрачають своє негативне значення і починають сприйматись як прийнятний нейтральний вислів.

Евфемізм – слово чи вираз, яким замінюють у мові грубе, непристойне, з неприємним емоційним забарвленням слово; заміна грубих, непристойних, неприємних і т.ін. слів іншими словами [1: с.255].

Евфемізм через певні лексично-неприйнятні для ужитку у даній спільноті співбесідників табу (суспільну заборону) є наслідком, який завдяки різного роду упередженням, марновірствам, релігійним віруванням становить загальновживаний і відомий синонім для "назви певних предметів і явищ навколишнього світу" які таким чином психологічно можуть в подальшому для життя людської особи створити певні психологічні блоки для проживання в певному осередку — табуїзмами, але, головним чином, впливають на згрунтованість і спільні цілі суспільства і індивідуума.

Щоб не порушувати табу, людині доводиться вдаватися до виразів, іносказань але, завдяки непорушенню табу людина наслідовує т.зв. погляди суспільства, які здатні міняти життєві цілі, тобто, як спонукати самовідтворенню завдяки виробленню-генерації (нових поколінь) і вжитку "табу", які направляють процеси суспільної

життєдіяльності обох статей в русло відтворення популяції суспільства, як встановилося і спромоглося за віки продовжити існування виду людських організмів і спонукало за весь цей період розмноженню його носіїв, так і змінювати і перенаправляти закладені природою програми табу завдяки "генетично зумовленій і зрощеній генетично програмі самовідтворення і продовження життя" на розумово керовані програми, — розум став здатний на зменшення власної популяції задля покращення власного особистого життя, при цьому втрачаючи закладені природою чинники самозбереження виду через розмноження.

Характерно, що нові позначення т.зв. «непристойних» предметів і явищ з часом втрачають характер евфемізмів, так само як і людство втрачає пристойність, і сприйняття табу разом із втратою кількості людства, починає сприйматися як пряма вказівка на «непристойний» предмет і в свою чергу втрачає стан «непристойності». Оскільки евфемізми широко використовуються у мовленні, то з часом вони втрачають свою функцію «прикрашення» істинної суті висловлення і тому потребують чергового евфемізму, який надасть нове значення для завуалювання та прикриття висловлювання, напр. «американець» - «americano» замість «афроамериканець» - «afroamericano», «людина іншої орієнтації» - «persona de otra orientación» замість «людина нетрадиційної орієнтації» - «persona de la orientación poco convencional».

Приклади евфемізмів в іспанській мові:

Lustroso – глянцевий – дуже гарний; gaitas – волинка – дурощі; hacer la cusqui – займатись сексом.

Суржик - елементи двох або кількох мов, об'єднані штучно, без дотримання норм літературної мови [1: с.1217]. Подібне явище існує в багатьох мовах в багатьох країнах світу.

У США подібне мовне явище — суміш іспанської та англійської, якою спілкуються вихідці з Латинської Америки — називають «спангліш» (англ. Spanglish, утворене від англійської назви двох мов Spanish і English

Суржик існує у різноманітних формах. Намагаючись типізувати суржик, деякі дослідники виділяють суржик «на основі української мови» і «на основі російської мови, а також «слабку» та «сильну» форми суржику, залежно від концентрації порушень лексичного стандарту української або російської мови (від 10-15 % до 25 %).

Деякі характерні прояви суржику (порівняно з нормативною українською мовою)[12: с.155-160]:

• вживання русизмів замість нормативних українських відповідників: даже (навіть), да (так), нє (ні), када (коли), нє нада (не потрібно), єлє (ледве), щас/січас (зараз), всєгда (завжди), нікогда (ніколи), чуть-чуть (трішки), конєшно (звичайно, звісно), навєрно (мабуть), напрімєр (наприклад), допустім (припустимо), мєжду (між), вмєсто (замість), вродє/будто (наче, начебто), імєнно (саме), рядом (поруч), язик (мова), больніца (лікарня), циплята (курчата), предохранітєль (запобіжник), предсідатель (голова), почта (пошта), почтальйон (листоноша) тощо;

• українізовані» форми російських дієслів — здєлав (зробив), дівся (подівся), унаслідував (успадкував), получав (отримував), щитав («вважав» або «рахував» залежно від контексту), отдав (віддав), отключив (вимкнув);

• «українізовані» форми російських числівників — вторий/втора;

• змішування українських і російських форм невизначених займенників — хто-то (хтось), шо-то (щось), як-то (якось), які-то (якісь), який-то (якийсь), чого-то (чомусь, чогось), кой-шо (щось), кой-які (якісь);

• порушення дієслівного керування, вживання прийменників і відмінків за російським зразком — по вулицям замість вулицями, на російській мові замість російською мовою;

• утворення найвищого ступеня порівняння прикметників і прислівників за зразком російської мови — самий головний (найголовніший), саме важне (найважливіше);

• утворення від українських дієслів активних дієприкметників за російським зразком — відробивший, прийшовший, зробивший (в українській мові ця граматична форма відсутня);

• слова і вирази, кальковані з російської — мероприємство, прийняти міри, прийняти участь, до цих пір, так як, бувший у користуванні, на протязі;

• у вимові — редукція ненаголошених голосних, оглушення дзвінких приголосних, заміна «дж» і «дз» на «ж» і «з», також відсутність чергування «к/ц», зсув наголосу за російським зразком (када, розгаварювать, росписуваться, звонять, нахожуся, жінкє, в восьмирічкі, говоря́ть), відсутність чергування «о/і» або «е/і» (корова/коров, голова/голов замість корів, голів);

• активне використання «є» в позиції після приголосної, особливо в російських запозиченнях, ще й під наголосом (пєрвий, дєлають, свєт, архітєктор, Вєра, шалфєй).

Власне, в іспанській мові такого поняття як «суржик» не існує. В той же час іспанська мова має відношення до вищезгаданого «спенглішу», але сам «спенгліш» до іспанської мови не має жодного відношення.

1.4. Фактори, що впливають на розвиток ненормативної лексики

Сленг молодих людей в Україні та Іспанії , так само, як і загальний жаргон, не є однорідним. Він охоплює майже всі сфери життя. Жаргон зосереджений на людині, сферах її буття, відносинах з іншими людьми. Часто так буває, що жаргонні слова, що використовуються молоддю, «переселяються» в мову дорослих людей і стають її невід'ємною частиною.

Що впливає на розвиток ненормативної лексики:

• Розвиток комп'ютерних технологій. Інтернет, його широкі можливості, які швидко розвиваються, завжди привертали увагу молодих людей. У зв'язку з цим з'являється багато нових жаргонізмів. Ось деякі з них:

Net – нетік – інтернет, smiley – смайли – смішні мордочки у чатах, falla – глюк – неполадки в роботі комп'ютера, usuario – юзер – користувач комп'ютера, jugador – геймер – гравець.

• Сучасна музична культура. Одне із найбільших захоплень молоді – музика. Вона є частиною життя молодих людей. Сучасна музика – суміш різних культур, музичних напрямків, результат композиторських експериментів. Молодіжні жаргонізми, які стосуються сфери музики, містять назви різних музичних стилів: tube – попса – поп – музика, heavy – тяж – важка музика, rocke – роцк – рок- музика, pos-punk – поц-пунк – пост-панк, zapada – квартирник – домашній концерт. Окремо хотілось би виділити жаргон тих, хто, власне, грає музику: tabletear – лабати – грати на інструменті, ampli – комбік – гітарний підсилювач, mosh – мош – танці під важку музику тощо.

• Кримінальна лексика. Деяким молодим людям здається, що використання такої лексики в мові робить їх «крутими» авторитетами і підносить на усіма оточуючими. Тому її часто можна почути від тих молодих людей, які намагаються бути лідерами в компанії, класі. У лексиці, пов'язаної з кримінальною сферою, представлені назви осіб (tía – фраєр – авторитет, cerdo – мусор – поліцейський), дій (electrocutar –

грохнути, замочити – вбити, delatar – стукати - доносити) та місць (acera – ментовка – поліцейський відділок, prisión – тюряга – в'язниця).

Окремого розгляду потребує невелика група жаргонних одиниць, які номінують реалії, близькі до кримінальної сфери (наприклад, арешт, затримання поліцією, назви деяких видів зброї, але створені не за допомогою кримінального арго, а молодіжного жаргону). Сюди можна віднести: jaula – мавп'ятник - ізолятор тимчасового тримання, furgón – бобик – автомобіль патрульної групи поліції,тощо.

• Арготизми, пов'язані з наркотиками та алкоголем. Як, наприклад, yonki – нарик – наркоман, producto – колеса – екстазі, torta – хмурий – героїн, meter un chute – вмазатись – прийняти наркотики.

• Шкільний жаргон можна кваліфікувати як корпоративний молодіжний жаргон. У ньому виділяється лексична група, яка є ядром шкільного жаргону – одиниці, що входять до неї, реалізуються в мові більшості школярів без будь-яких обмежень. Наприклад: fisica – фізра – фізкультура, mate – матєша – математика, tareas – домашка – домашнє завдання тощо.

Сленг ділиться на безліч груп, кожній з яких притаманні ті чи інші особливості. Наприклад:

1.Армійський жаргон: suspenso – дембель, novato – салага, espiritu – дух, cucharón – черпак.

2.Спортивний жаргон: finta – фінт, porterías – банка – ворота.

3. Жаргон людей, пов'язаних з музичним середовищем: hacha - електрогітара, bajabragas – лірична пісня, tapizado – фанера.

4. Територіальний жаргон:

жаргон, притаманний жителям різних регіонів Іспанії:

[30]

Астурія: gocho – свиня, fabada – астурійське рагу дуже популярне по всій Іспанії, що складається з білої квасолі з хорізо, кров'яної ковбаси та бекону.

Андалузія: fatiga – ганьба, caballa – житель Сеути, haba – нога, mal fario – невдача, bicha – змія.

Арагон: machucar – розбити, mochita – голівочка, escachar – ламати, calamonazo, tozolón – сильний удар в голову, baturro – рука, alcahuetear – витрачати час ні на що.

Канарські острови: chicharrero – житель Санта-Крус-де-Тенерифе, canarión – корінний житель Канарських островів, guagua – автобус.

Каталонія: charnego – людина, що переїхала до Каталонії з іншого регіону (має негативне забарвлення), catalino – каталонець, pollastre – курка, periquito – індичка, polonia – Каталонія.

Галісія: morriña – ностальгія, bullarengue – дупа, grelos – магнолія.

Мадрид: colchonero – фанат футбольного клубу «Атлетико де Мадрид», quicir – хочу сказати, el Más allá – за три дев'ять земель.

Країна Басків: calabobos – проливний дощ, Iñaki – форма імені Ігнасіо.

Сільський сленг Іспанії: badajo – пеніс, a cascoporro – виходячи з, gañote – шия, embotijarse – переїсти\перепити, viejuno – дуже старий, escogorciarse – завдати собі шкоди (фізичної).

Жаргон, притаманний жителям різних областей України:

[31]

Харків: ампулка – заряд з чорнилом для кулькової ручки, сявка – хуліган, чинка – бритвене лезо, трампель – вішак для одягу.

Донбас: лайба – і бакаї – щось велике, поребрик – бордюр, тормозок – перекус.

Галичина: шляк – грець, філіжанка – чашка, любаски – коханки, публіка – повія.

Одеса: фармазони – брехуни, хімині кури – продавці,які пропонують сумнівну угоду або видають бракований товар за товар вищого гатунку.

Розрізняють три групи територіальних говорів української мови — наріччя. Приклажи вживання територіального жаргону:

а) північних говорах: глива – груша, коросліп – пролісок, товар – худоба, конопляник – горобець, клювок – дятел, ключина – кроква, копаниця – сапа, гладишка – глечик, живець – джерело, веселуха – райдуга, ляскавиця – грім, мигунка – блискавка, хупавий – гарний, бігме – їй-богу, ік – до;

б) у південно-східних говорах: жалива – кропива, курай – перекотиполе, перетика – перелісок, скот – худоба, бовдур – димар, вагани – ночви, кабиця – літня піч, кипяч – окріп, зобува – взуття, гарман – тік, киря – сокира, шарівниця – сала, хвища – сильний дощ, кура – заметіль, бокасувати – ходити боком, випасатися – тинятися, желіпати – кричати, но – але;

в) у південно-західних говорах: бараболя, крумплі – картопля, ярець – ячмінь, трепета – осика, хопта – бур'ян, вивірка – білка, когут – півень, льоха – свиня, маржина – худоба, тайстра – торба, нецьки – ночви, плова – дощ, цмок – райдуга, стрий – дядько по батькові, вуйко – дядько по матері, нанашко – хрещений батько, банітувати – лаяти, пантрувати –стежити, окмітовувати – помічати, витуманити – видурити, далебі – їй-богу, ід – до.

Діалектизми, які називають місцеві реалії й поняття, невідомі поза межами певного наріччя, говору, називають етнографічними. Вони не мають відповідників у літературній мові. Це, наприклад:

а) назви одягу: гуня – свита з домашнього нефарбованого сукна, кошуля – вишита сорочка (у північних говорах); кобеняк – довга свита з відлогою на негоду, керсетщ – верхній жіночий одяг без рукавів у талію, дерга – груба без оздоблення запаска, каптур – головний убір, витяжки – чоботи із суцільної шкіри (у південно-східних говорах); крисаня – вид капелюха, кептар – кожушок без рукавів з оздобленням, гані

– вовняні чи полотняні штани, сардак – верхній зимовий одяг, черес – широкий шкіряний пояс (у південно-західних говорах);

б) назви страв: жур – їжа з вівсяного борошна, ґалаґани – вид печива, чулаки – довгасті пампушки з гречаного або ї пшеничного борошна, гуґоль – їжа з курятини, приправлена квасолею й цибулею (у північних говорах); балабухи – спечені або зварені з тіста шишки, бекмес – мед із бурякового соку або кавунів, кваша – солодка страва зі житнього борошна (у південно-східних говорах); бануш – кукурудзяний куліш на овечому лої, гуслянка – ряжанка з овечого молока, плачинда – вид печива (у південно-західних говорах);

в) назви предметів побуту: ванькир – спальня, овинь – примішення для просушування снопів, оденок – дерев'яний настил під копицею, стіжком (у північних говорах); ковганка – дерев'яна посудина для затовкування сала, сапетка – велика корзина, підкат – навіс для зберігання сільськогосподарського реманенту (у південно-східних говорах); оборіг – споруда з рухомим дахом, кошниця – високий стоячий кіш, виплетений із ліщини і з дахом, для зберігання кукурудзи в качанах, колиба – чабанська або лісорубська хатина з конусоподібним верхом (у південно-західних говорах);

г) назви, пов'язані з місцевими природними та кліматичними умовами: заплеск – смуга піску, змочуваного хвилями, бабана – піщаний острівець на мілині, припай – смуга піщаного берега моря під кручею, верховна – вітер із суші, низовка – вітер із моря, побережник – вітер уздовж берега, камка – морська трава (на узбережжі Чорного моря); плай – гірська стежка, полонина – пасовище в горах, кичера – лиса гора, ізвор – джерело, бескид – круча, ущелина, грунь – верхів'я гори у Карпатах.

Загальнонародні слова, що мають значення, відмінне від загальноприйнятого, називають семантичними діалектизмами. Наприклад, у деяких говорах Закарпаття та інших південно-західних говорах берег означає «гора», вага — «криничний журавель», вічко — «шибка», врода — «врожай», квас — «мінеральна вода»,

молодиця — «дівчина перед весіллям», невістка — «заміжня жінка», квасок — «щавель».

Семантичні діалектизми бувають двох видів:

слова з додатковим відмінним значенням: гора — «гора» і «горище», верх — «верх» і «димар», вино — «вино» і «виноград», загата — «гребля» і «зовнішня обкладка хати соломою чи сіном для утеплення»;

слова з цілком відмінним значенням: родичі — «батьки», кум — «весільний батько», ноша — «одяг», обід — «сніданок», аркан — «різновид гуцульського танцю».

Діалектизми, які відрізняються словотвором, називають словотвірними. Вони можуть мати інші суфікси, інше поєднан-ня складових частин, наприклад, у південно-західних говорах: біпиця — «білка», блискіт — «блискавка», димник — «димар», бабакуль — «кульбаба», моримуха — «мухомор».

Висновки до Розділу 1

Склад ненормативної лексики відзначається надзвичайним розмаїттям. І все ж, лінгвісти та перекладознавці усього світу змогли її систематизувати та поділити на класи. Цей розділ є теоретичним. В ньому визначається склад ненормативної лексики, описуються окремі її компоненти та їх класифікація. До кожної одиниці, що відноситься до поняття «ненормативна лексика» додається декілька наглядних прикладів. Також цей розділ охоплює теоретичну частину вивчення факторів, що впливають на розвиток ненормативної лексики та її окремих компонентів.

Розділ ІІ. Аналітика розвитку та доцільності вивчення теми «ненормативна лексика»

2.1 Проблематика перекладу жаргонізмів та сленгу.

Сьогодні основною складністю перекладу сленгу є проблема адекватного перекладу вузько вживаної лексики українською мовою. Основним завданням перекладача в досягненні адекватності є вміле виконання різних перекладацьких трансформацій, щоб перекладений текст якомога точніше передавав всю інформацію, що міститься в оригінальному тексті, дотримуючись відповідних норм мови, що перекладається. Збереження незмінних стилістичних особливостей оригінального художнього тексту, незалежно від його жанрової належності, є одним із найважливіших завдань будь-якого перекладу.

При перекладі сленгу найприроднішим є використання функціональних аналогів за наявності їх в мові перекладу. При їх відсутності можна удатися до просторіччя, яке додає тексту, що перекладається, необхідну характеристику відхилення від літературної норми.

Сленг представляє складність для перекладу, оскільки деякі сленгові слова можуть не реєструватися у словниках, враховуючи їх характеристики, такі як недовговічність та можливе зникнення. Вибір засобів вираження у мові перекладу безпосередньо залежить від значення слова в контексті. Остаточний варіант перекладу повинен передавати не лише семантичні відтінки слова, але також виразно-стилістичну забарвленість слова.

Часто контекст змушує відмовитись від вибору однієї з варіантних відповідностей, тоді доводиться шукати новий варіант контекстної заміни перекладу, коли через особливості конкретного контексту перекладач відмовляється використовувати існуючу лексичну відповідність і вибирає варіант перекладу, що підходить лише для цього випадку.

Окрім своєрідної лексичної структури, сленг характеризується особливою манерою вимови, варіантами морфологічних форм, певними типовими синтаксичними конструкціями. Такі маркери можуть бути використані перекладачем під час пошуку контекстної заміни певної сленгової одиниці.

Якщо функціональні аналоги або змінні відповідності відсутні в мові перекладу, перекладач може також вдатися до прийому компенсації, суть якого полягає в тому, що елементи змісту, втрачені при перекладі одиниці в оригіналі, передаються в перекладеному тексті іншими засобами, і не обов'язково в тому самому місті, що і в оригіналі. Таким чином, у тексті перекладу створюється ще одне зображення того самого стилістичного напрямку. Перекладачеві важливіше забезпечити стилістичну адекватність перекладу в цілому, ніж підтримувати точне розташування стилістичного прийому в тексті.

Загальні просторові та діалектні особливості мови впливають не лише на лексичну, а й на фонетико-графічну та граматичну сфери, тобто являють собою сплав різних відхилень від норми. А норма в різних мовах різна, тому варто підняти питання не стільки про компенсацію лексики, скільки про компенсацію позначених лексико-фонетичних та лексико-граматичних варіантів та форм. Іспанська мова характеризується переважанням граматичних, фонетичних, графічних і, меншою мірою, лексичних маркерів, тоді як українська мова характеризується переважанням лексичних маркерів, емоційно забарвленою лексикою та різними просторічними зворотами. Такі розбіжності спричиняють невідповідність морфологічного, синтаксичного, фонетичного та графічного характеру, що трапляються при перекладі. Якщо використання певних занижених маркерів у перекладі, навіть якщо вони не збігаються за структурою з маркерами оригіналу, забезпечують збереження стилістичного забарвлення оригіналу, часткова втрата при передачі окремих образних засобів є незначною для адекватності перекладу в цілому.

При перекладі сленгових одиниць, які не мають прямих відповідностей, перекладач може вдатися до описового перекладу. "Це лексико-граматична трансформація, при якій лексична одиниця мови оригіналу замінюється фразою, яка пояснює її значення,

тобто дає більш-менш повне пояснення або визначення цього значення мовою перекладу"[3]. Недоліком описового перекладу є його громіздкість і багатослівність, тому найбільш вдало цей спосіб перекладу застосовується у випадках, коли можна обійтися порівняно коротким поясненням.

Лише у випадку правильного вибору методу перекладу, заснованого на детальному аналізі авторських стилістичних прийомів у порівнянні з можливими засобами мови перекладу, перекладач може найточніше передати ступінь впливу носія мови при читанні оригінального тексту. Таким чином, виходячи з вищесказаного, ми можемо зробити наступні висновки:

1.Найкращим рішенням при перекладі сленгізмів є використання функціональних аналогів \ варіативних відповідностей за наявності їх в мові перекладу. При їх відсутності можна удатися до компенсації або описового перекладу.

2.Засоби вираження стилістично маркірованої лексики в англійській та російській мовах не співпадають, тому мова йде не стільки про компенсацію лексики, скільки про компенсацію маркірованих лексико-фонетичних і лексико-граматичних варіантів і форм.

3.Коли контекст змушує відмовлятися від вибору однієї з варіантних відповідностей, тоді доводиться шукати новий варіант перекладу - контекстуальну заміну.

4.Нейтралізація сленгових одиниць призводить до значних художніх втрат та перекручення змісту оригінального тексту в перекладі.

2.2 Аналіз дослідження теми «ненормативна лексика»

У процесі семантичного розвитку до терміну «ненормативна лексика» почали входити такі поняття, як арго, жаргон, сленг та просторіччя.

Сучасне розуміння цього терміну з’являється в 20-х роках минулого століття, і сьогодні термін «ненормативна лексика» включає нелітературну лексику, що складається із слів та значень з відтінком особливої неформальності, і які не обмежуються сферою чи територією поширення.

Зазначається, що термін походить із середини XVIII століття, однак його етимологія невідома.

Проаналізувавши зібраний матеріал, вчені виділили такі основні характеристики ненормативного мовлення :

• Занижена стилістика – ненормативна лексика занижує пристойність або серйозність мови. ЇЇ використання під час офіційного мовлення часто несподіване або неприйнятне для інших учасників спілкування. Однак використання ненормативної лексики у такій ситуації може також свідчити про довіру або близькість мовця при зверненні до аудиторії;

• Соціальна самоіндентифікація – використання цього терміну вказує на ознайомлення мовця з тим, про що він говорить, або з групою людей, які розуміють, про що він говорить, або використовують цей термін;

• Табуйованість – неприпустимість вживання ненормативних виразів при спілкуванні з особою вищого соціального статусу.

• Евфемістична функція – ненормативна лексика використовується для позначення "заборонених" або нецензурних слів, щоб уникнути дискомфорту при їх висловленні, а також для нівелювання незручностей, коли співрозмовнику доводиться вгадувати неповне висловлювання або фразу.

В українському мовознавстві немає єдиного визначення цього терміна. Однак у сучасній лінгвістиці терміни «сленг» та «жаргон» ототожнюються між собою і використовуються для позначення одного і того ж мовленнєвого явища. Наприклад, визначення обох понять, представлені в «Короткому тлумачному словнику лінгвістичних термінів» (Єрмоленко, Бибик та Тодор, 2001): сленг - варіант професійної мови, слова та вирази, що використовуються у спілкуванні людей різного віку, професії, соціальних прошарків [4:с.160]; жаргон - це соціальний діалект, який використовують мовці, об’єднані спільними інтересами, захопленнями, професією, віком, ситуацією. Відрізняється від літературної мови специфічною лексикою і вимовою, існує не окремо, а на основі певної мови [4:с.60].

Перші спроби кодифікувати українську неформальну мову розпочались наприкінці XIX століття і стосувались словникового запасу злочинців, військових, ремісників та молоді, але таких досліджень було дуже мало і вони були досить описовими. Активне вивчення особливостей професійного та вікового мовлення розпочинається у другій половині XX століття. і набуває популярності наприкінці минулого століття. У 60–80-х рр. Тему субстандартних мов розробляли О. Горбач та Я. Дзенделівський. Тоді ж були також перші теоретичні роботи, присвячені проблемі інтерпретації термінів "сленг", "арго" і "жаргон". Однак справжнього розквіту жаргонологія та вивчення сленгу досягли наприкінці минулого століття завдяки працям Лесі Ставицької, яку можна вважати однією з найвидатніших дослідниць української неформальної лексики та жаргону. Вчений інтерпретує сленг як практично відкриту мовну підсистему нестандартизованих, стилістично скорочених лексичних та фразеологічних одиниць, що виконують оціночну (як правило, негативну) та евфемістичну функції [5, с. 42]. Л. Ставицька стала фактично першим мовознавцем, який почав займатись проблемою ненормативного мовлення українською мовою. У передмові до книги "Український жаргон. Словник" вчена стверджує, що вивчення українського сленгу та жаргону довгий час були неможливими через тоталітарний режим, який заперечував існування всього українського, а також небажання українських мовознавців вивчати мову такою, яка вона є, а не такою, якою вона

повинна бути [5, с.9].Дослідниця є автором чотирьох словників, в яких вона намагається кодифікувати жаргонну та нецензурну лексику: «Короткий російсько-український словник контрастивної лексики» (2002), «Короткий словник жаргонної лексики української мови» (2003), «Український жаргон. Словник» (2005) та «Українська мова без табу. Словник нецензурної лексики та її відповідників» (2008), а також монографії «Арго, жаргон, сленг. Соціяльна диференціація української мови» (2005).

Окремої уваги заслуговують праці харківського мовознавця Світлани Матос, зокрема її численні публікації про молодіжний та локальний сленг. Дослідниця інтерпретує поняття "сленг" як динамічну підсистему за своєю природою, яка змінюється залежно від певних етнолінгвістичних та культурних особливостей регіону [6, с. 82]. Серед її праць варто виділити дослідження мови молодіжних субкультур, зокрема футбольних фанатів («Сленг як складова молодіжної субкультури» (2003)), локального сленгу жителів міста («Проблема дослідження мовного побуту міста» (2001)), а також молодіжного сленгу («Молодіжний сленг: міф чи реальність?» (2003), «Молодіжний сленг як складова мови міста» (2004), «Молодіжний сленг: комунікативний аспект» (2005)).

Цікавими є праці молодшого покоління мовознавців. Зокрема, київська вчена Ірина Щур визначає жаргон як нелітературну (міждіалектальну, напівдіалектальну, неформальну, субстандартну, професійну) лексику, яка існує поза літературною мовою і характерна переважно для усного мовлення. Крім того, сленг слід вважати звичним стилем мовлення в певній галузі, розмовною версією професійного мовлення чи жаргону, груповою мовою, субстандартною емоційно забарвленою лексикою. Сленг характеризується прозорістю своїх меж, здатністю приймати і проходити через величезну кількість мовних одиниць і, таким чином, збагачувати словниковий запас мови новими виразно забарвленими лексемами. І. Щур поділяє сленг на загальний, тобто загальновживаний, та спеціальний, тобто такий, що використовується лише у вузькій галузі, що стосується професійних або соціальних груп [7, с.20].

Розглянувши думки всіх вищезазначених мовознавців, ми визначаємо ненормативну лексику як емоційно забарвлену лексику, яка виникає та існує внаслідок налаштування на інтимний, фамільярно-редукований стиль розмови в соціально-мовній єдності групи мовців.

2.3 Аналіз доцільності використання об’єкту дослідження

Американськими вченими був проведений дослід, суть якого полягала в записі діалогів між звичайними людьми. Аналіз записаних розмов виявляє, що в середньому приблизно 80–90 слів, які людина говорить щодня (0,5% до 0,7% усіх слів) - це лайливі слова, при цьому їх вживання варіюється від 0% до 3,4%. Для порівняння, займенники першої особи множини (ми, наш, наші) складають 1% вимовлених слів[8, сс.153-161].

Опитування в трьох країнах, проведене Громадською думкою Ангуса Рейда в липні 2010 року, показало, що канадці частіше лаються, ніж американці та британці, розмовляючи з друзями, тоді як британці частіше, ніж канадці та американці, чують, як незнайомці лаються під час розмови.

Вживання лексики неномративного характеру виконує певні психологічні функції та використовує певні мовні та неврологічні механізми; все це вказано в дослідженні. «Функціонально подібну поведінку можна спостерігати у шимпанзе, і це може сприяти нашому розумінню» - зазначає автор газети New York Times Наталі Енджер [9]. Енджер також зазначає, що практика використання ненормативної лексики є широко розповсюдженою, але, можливо, недооціненою технікою управління гнівом; що "Чоловіки, як правило, лаються більше, ніж жінки, якщо тільки жінки не знаходяться в компанії інших жінок, і що ректори університетів лаються більше, ніж бібліотекарі або співробітники університетського центру денного перебування". Лайка з часом може укорінитися як звичка при мимовільному вимові нецензурних слів або соціально невідповідних та зневажливих зауважень. Таке явище називають копролалією, яка є типовою ознакою при тикових розладах.

Дослідники університету Кіл Стівенс, Аткінс та Кінгстон виявили, що лайка полегшує наслідки фізичного болю [10]. Стівенс сказав: «Я б радив лаятись людям, які шкодять самі собі»[11]. Однак надмірне використання лайливих слів, як правило,

зменшує цей ефект. За свої дослідження команда Кіла виграла Нобелівську премію миру в 2010 році.

Команда неврологів та психологів Центру досліджень хвороби Альцгеймера UCLA Easton припустила, що лайка може допомогти відрізнити хворобу Альцгеймера від фронтотемпоральної деменції[13].

Невролог Антоніо Дамазіо зазначив, що, незважаючи на втрату мови через пошкодження мовних областей мозку, пацієнти все ще часто могли лаятися[14].

Група дослідників з Державного університету Райта вивчала, чому люди лаються в Інтернеті, збираючи твіти, розміщені в Twitter. Вони виявили, що лайка пов'язана з негативними емоціями, такими як сум (21,83%) та гнів (16,79%), таким чином показуючи, що люди в Інтернеті в основному використовують лайку, щоб висловити свій сум та гнів по відношенню до інших[15].

Міждисциплінарна група дослідників з Варшавського університету досліджувала двомовну лайку: чому легше лаятися іноземною мовою? Вони дійшли висновку, що носії двох мов посилюють образливу лексику, коли вони переходять на свою другу мову, але пом'якшують її, коли вони переходять на свою першу мову, але роблять обидві дії статистично значущими лише у випадку етнофаулізмів (етнічних нецензурних розмов),що привело вчених до висновку, що перехід на другу мову звільняє носіїв двох мов від соціальних норм та обмежень (власних чи соціальних), таких як політична коректність, і робить їх більш схильними до використання нецензурної лайки та ненормативної лексики[16].

Російський лінгвіст В. І. Жельвіс виділяє 27 функцій ненормативної лексики[17]:

1. Як засіб проявлення профанного начала, протипоставленого началу сакральному,
2. Катартична — для емоційного розрядження,
3. Засіб пониження соціального статусу адресата,

4. Засіб установлення контакту між рівними людьми,

5. Засіб дружнього кепкування або підбадьорювання,

6. Засіб «словесної дуелі»

7. Проявляє ставлення двох до третього як до «козла відпущення»

8. Криптолалічна функція — як пароль, що допомагає визначити «своїх»

9. Для самопідбьодьорювання

10. Для самоприниження,

11. Показати себе «людиною без передсудів»,

12. Реалізація «елітарності культурної позиції через її заперечування»,

13. Символ співчуття пригніченим класам,

14. Наративна — привернення уваги до себе, епатаж,

15. Апотропаїчна функція — «спантеличити»,

16. Передавання адресата у владу злих сил,

17. Магічна функція,

18. Відчуття влади над «демоном сексуальності»,

19. Демонстрація статевої належності мовця,

20. Есхрологічна функція (ритуальна інвективізація мовлення),

21. Терапевтична — застосовується у психоаналізі для лікування нервових розладів,

22. Патологічне лихослів'я — як відоме, хвороблива схильність до матюків (копролалія) є симптомом деяких психічних захворювань,

23. Як мистецтво — бажання увиразнити мову,

24. Як бунт,

25. Як засіб вербальної агресії,

26. Як засіб поділу на дозволені і недозволені групи, засіб проявлення ієрархії за принципом «Quod licet Iovi, non licet bovi» (Що дозволено іншим, не дозволено тобі)

27. Як вигук.

Вживання ненормативної лексики може супроводжуватись будь-якими емоціями та мати позитивні чи негативні результати. На сьогоднішній день науковці припускають, що більшість випадків використання лайливих слів не є проблематичними. Вони в цьому впевнені, оскільки ними було записано понад 10 000 епізодів лайки дітей та дорослих в громадських місцях, і вони рідко спостерігали негативні наслідки. Вони не бачили, щоб лайка в громадських місцях призводила до фізичного насильства. Більшість вживаних табуйованих слів в громадських місцях не викликали гніву; вони нешкідливі або навіть мають позитивні наслідки (наприклад, виявлення гумору).

Тому, замість того, щоб сприймати ненормативну лексику як однозначно шкідливу або морально неправильну,про неї можна отримати більш значущу, запитуючи, яких цілей спілкування досягає її вживання. Лайливі слова можуть досягти ряду результатів, наприклад, якщо їх позитивно використовувати для жартів або розповідей, для керування стресом, вписуванні в натовп або як замінник фізичної агресії. Нещодавні дослідження навіть показують, що вживання лексики ненормативного характеру пов'язане з посиленою толерантністю до болю. Цей висновок свідчить про те, що лайка має катартичний ефект, який багато хто з нас, можливо, переживав особисто при розчаруванні чи у відповідь на біль. Незважаючи на ці емпіричні докази, позитивні наслідки нецензурної лайки зазвичай не враховуються в ЗМІ.

Хоча компоненти ненормативної лексики перетинають соціально-економічні статуси та вікові діапазони і зберігаються протягом усього життя, їх вживання

частіше зустрічається серед підлітків і частіше серед чоловіків. Табуйована лексика може спостерігатися при пошкодженні лобової частки мозку, розладі Туретта та афазії.

Вживання нецензурної лексики позитивно корелює з екстраверсією і є визначальною рисою особистості типу А, що негативно корелює з добросовісністю, приємністю, сексуальною тривожністю та релігійністю. Ці відносини ускладнюються діапазоном значень у межах різноманітної групи слів табу. Деякі релігійні люди можуть уникати нецензурної лексики (релігійних термінів), але у них може бути менше застережень щодо образливих сексуальних термінів, яких би уникнули люди, що страждають від тривоги у сексуальному плані. Нам, як науковцям, ще належить систематично вивчати відношення вживання ненормативної лексики щодо таких змінних, як імпульсивність або психічні захворювання (наприклад, шизофренія та біполярний розлад). Такі дослідження можуть стати трампліном для вивчення нервової основи емоцій та самоконтролю[33].

2.4 Виявлення причин появи нових одиниць ненормативної лексики та її окремих компонентів

Мовний процес кінця XX - початку XXI століття. характеризується підвищенням ролі неформальних, нелітературних елементів у мовленні. Це виявляється не тільки в масовій дестандартизації розмовної мови, але і в проникненні сленгу на інші стилістичні рівні, наприклад, у мовлення ЗМІ та в художню літературу. Все, що вам потрібно зробити, це поглянути на сучасну прозу, послухати радіо, подивитися телевізор, прогулятися вулицею, поспілкуватися в невимушеній атмосфері, щоб зрозуміти, що мова сповнена життям, вона налаштована на вираження чуттєвих тонкощів, емоційної різноманітності, виразності . Очевидно, що сучасне мовлення тяжіє до нестандартної лексики, використовуючи всі можливі стилістичні засоби: інфантильні вкраплення, грубе, перенасичене мовлення, елементи мовної гри та адаптовані запозичення.

Важко не погодитись з актуальним зауваженням В. В. Одинцова: «Масова комунікація останнім часом набула особливого значення <...> Якщо в XIX столітті критерієм і показником нормативності була мова художньої літератури, то тепер для визначення норми, для з'ясування (доказів) ступеня вживаності та стилістичних характеристик лексичних та синтаксичних одиниць дослідники звертаються до текстів газет, радіо, матеріалів лекцій тощо ". [18, с. 41].

Складність підходу до розв'язання очевидної не тільки для вітчизняної філологічної науки, а й для всього світового суспільства проблеми ускладнюється відсутністю чітких визначень відразу цілого ряду фундаментальних понять. Кого сьогодні слід називати зразковим носієм мови? Де провести кордон, що розділяє один від іншого функціональні стилі мови? Ці та інші питання постають на шляху дослідника – лінгвіста, оскільки мова настільки яскрава і суперечлива, пластична і динамічна, настільки і чутлива на будь-які ознаки власної зміни.

Газетні тексти – багатий дослідницький матеріал, який дає можливість спостерігати, систематизувати і аналізувати факти мовного вживання з метою вивчення різних

аспектів розвитку мови, незважаючи на гостру проблему сьогодення, що полягає в низькій мовній культурі журналістів: «... навіть у хаосі можна знайти позитивні сторони, оскільки в ньому яскраво реалізуються творчі можливості мови, що не стримуються строгими нормами »[19, с. 7].

Складовою і досить об'ємною часткою «хаосу», про який згадує в своїй книзі Максим Кронгауз слід назвати невиправдану присутність в текстах ЗМІ стилістично забарвленої лексики. Зокрема, численні факти невмотивованої присутності в газетних публікаціях розмовних слів.

Але і тут дослідника неминуче зустріне проблема відсутності чіткості визначень. Які слова слід однозначно відносити, наприклад, до групи розмовної лексики? Сучасні дослідники пропонують різні точки зору на визначення таких пластів мови, як просторіччя або розмовна мова (наприклад, Е.В. Соломіна в своїй статті наводить такі визначення просторіччя, дані різними лінгвістами: «ненормована, соціальна мова городян, які перебувають за межами літературної мови»,«усна некодифікована мова для повсякденного спілкування міського населення, що не володіє нормами літературної мови»; і вказує на проблеми розмитості поняття, що знаходить відображення навіть в словниках, де одне слово може мати різні позначки - «розм.» або «прост.») [20, с. 375].

Розмовна мова - найбільш рухливий, живий пласт мови, за рахунок якого найбільш інтенсивно відбувається її розвиток.

Однак найрізноманітнішим та найцікавішим мовним середовищем є Інтернет. Саме під час спілкування в Інтернеті користувачі соціальних мереж, блогів та форумів повною мірою демонструють свою мовленнєву творчість, створюючи неологізми, вдалі порівняння, використовуючи мовні прийоми та адаптовуючи запозичення.

Український дослідник сленгу та неформальної лексики Тарас Кондратюк вважає, що розмовна мова є найпродуктивнішою для дослідження, оскільки вона повністю відображає всю сукупність проявів людської особистості. Це визначається

основними властивостями цієї мовної структури. Таким чином, розмовна мова та жаргон характеризуються особливими умовами роботи, які включають відсутність попереднього врахування висловлювання та пов’язану з цим неможливість попереднього відбору мовного матеріалу, безпосередність мовленнєвого спілкування між його учасниками, легкість мовлення через відсутність офіційності між комунікаторами та самої природи висловлювання. Всі ці фактори в сукупності утворюють найбільш сприятливий ґрунт для здійснення мовного виразу та використання лексичних засобів його творення [21, с. 6].

Таким чином, говорячи про джерела "народження" нових одиниць ненормативної лексики, варто відзначити Інтернет. Спілкування в Інтернеті - це спілкування, яке відбувається між групами користувачів, які, незважаючи на різний соціальний статус, вік чи стать, мають спільні інтереси та зацікавленності. Звичайно, ці користувачі намагаються спілкуватися мовою, яку вони розуміють. Водночас вони прагнуть до індивідуалізму та оригінальності, що спонукає користувачів створювати неологізми. Крім того, сам факт створення таких нових комунікаційних платформ вимагає від їхніх творців та користувачів створення маркерів, які описували б і називали особливості функціонування та спілкування в цьому середовищі.

Різноманітність технологій та утиліт призводить до появи нових стилістичних норм та збільшення емоційного діапазону мовця, особливо в неформальному спілкуванні, яке домінує в мережі. Дехто може назвати ситуацію, яку ми бачимо з мовою в Інтернеті, занепадом, оскільки вона використовується більш неформально і менш стурбована своєю якістю. Однак нові типи засобів масової інформації надають радикальні можливості для розвитку мови. Наприклад, зараз ми можемо спостерігати унікальні зміни стилістичних правил та появу досить великої кількості неологізмів.

Український дослідник П. Грибовий виділяє кілька причин появи та існування молодіжного сленгу: виразність номінативних засобів молодіжного сленгу, прагнення до розрізнення, самоствердження молоді. Дослідник вважає, що молодіжний сленг дає змогу констатувати відмінності у світогляді членів

суспільства залежно від їх віку та соціокультурних параметрів, чого прагнуть користувачі Інтернету [22, сс. 34-37]. Вчений також зазначає, що молодіжний сленг є одним з атрибутів молоді.

Висновки до Розділу 2

Цей розділ є аналітичним, тому в ньому конкретніше порушується питання тенденцій розвитку ненормативної лексики. Також, цей розділ зачіпає проблематику перекладу ненормативної лексики та, власне, доцільність вивчення даної теми. Як можна побачити з вищевказаного, дослідженням теми «ненормативна лексика» займаються не лише лінгвісти, а і фахівці інших галузей (наприклад психології та медицини). Варто зазначити, що вивчення кожного з вищеназваних пунктів не є повністю завершеним, оскільки з плином часу, відомі нам дані можуть стати неактуальними та можуть бути замінені на інші, більш сучасні.

Розділ ІІІ. Порівняльний аналіз лінгвістичних характеристик українського та іспанського сленгу та жаргону

3.1 . Жаргонізми та сленг в іспанській та українській мовах.

Відомо, що руйнування кордонів між лексичними пластами мови – характерна прикмета нашого часу. Динаміка міського життя, де своє місце знаходять різні типи мовних культур, створює особливе мовне середовище, яке охоплює всі сфери суспільного життя, в тому числі і художню літературу.

Не випадково, починаючи з часів Сервантеса і Ребего, незважаючи на критичне ставлення з боку поборників чистоти мови, багато іспанських письменників, в тому числі Франсіско Умбраль, Вальє Інклан, Мендос та інші, не тільки не боялись, а, скоріше, навпаки, прагнули використовувати старі і нові значення жаргонізмів в розмовній мові персонажів, як засіб їх індивідуалізації та соціально-психологічної характеристики. Як дотепно зауважив Каміло Хосе Села: «El argot es un poco ese pariente tarambana, a quien todos envidian y tidios fingen despreciar» - «Арго – це той рідний божевільний, якому всі заздрять і лицемірно ігнорують».

Деякі автори відзначають, що у іспанській мові спостерігається надання «літературності» більш стійким жаргонам, які виходять за рамки певної соціальної групи і стають загальнозрозумілими одиницями, які, в свою чергу, забезпечують надходження нових образних засобів в літературну мову.

Високий ступінь експресивності, влучність і мальовничість образів, багатство і несподіваність асоціацій роблять жаргон досить привабливим для молоді у якості однієї з головних відмінних ознак її особливого соціально-вікового статусу, часто у протиставленні цінностям старшого покоління.

Молодіжна мова рясніє жаргонами, які є дуже різноманітними за своїм складом, який, до того ж, безперервно розвивається і поповнюється за рахунок словоутворення, пов’язаного із соціально-культурними змінами в житті іспанського суспільства останніх десятиліть, перш за все з різними проявами молодіжної

культури: movida – тусовка, двіж; rollo – інтрижка; pasotas – пофігісти; rockers – рокери; pijos – мажори і т.д.

Жаргонна лексика поповнюється з різних джерел: смислові зрушення, незвичні словотвірні моделі, гра значень, запозичення з маргінальних соціолектів і т.д., але найбільш продуктивними є афіксація, іноземні запозичення і метафорика.

Афіксація. Відзначається переважанням суфіксів з наданням негативної оцінки:

- No te fíes de ese chico porque es un frescales. – Не довіряй цьому нахабному хлопцю.

- Dicen que su padre es un vejestorio. – Кажуть, його батько – старий хрич.

Загалом використовуються стандартні суфікси, але найбільш вживаними в молодіжному жаргоні є: -ama, -ota, -eta, -al, -azo, -era і деякі інші:

niñato – шмаркач, drogata – наркоша, narizota – довгоносий, chuleta – товстуха, trompeta – жалюгідна людина, bobales – дурепа, rubiales – блондика, тупа дівчина, guaperas – самовпевнений красень, tonteras – дурень, sorderas – глухомань, bocazas – базікало, bragazas – слинько, calzonazos – підкаблучник.

Щодо інших мов, у іспанському молодіжному жаргоні переважають запозичення з англійської мови: beiby, bisni, money, birra, jipi, body, barbi, yupi, tu mach, bos, comix, skin та інші. Цікаво зазначити, що дієслово «fliparse» від англійського «flip» - вдарити, повернути, підкинути, струснути, на початку XXI століття отримало широке поширення в Іспанії серед молоді, як синонім жаргонізма «alucinar» - дивувати, вражати: «Me flipa la música punk» - «Я торчу від панк-року», причому це значення було взяте не з нормативної англійської мови, а з молодіжного сленгу, де «flip» означає «втратити контроль».

В іспанському молодіжному жаргоні з’явився цілих ряд похідних від цього слова:

• Flipante – кайфовий: «El estilo de ses cantante de rock es muy flipante» - «Стиль цих рок-співаків просто кайфовий».

• Flipado – очманіти, отетеріти, здуріти: «Vaya, yo quedé flipado cuando me dijeron que me iba a despedir» - «Слухай, я отетерів, коли вони сказали, що звільняють мене».

Метафоризація і метонімія, як спосіб поповнення лексичного складу жаргону охоплює не тільки окремі слова: buzón – великий рот, bistec – язик, coco (melón) – котелок, manteca – гроші, loro – радіо, flotar – не розуміти, nieve – кокаїн, mataburros-словник, fiambre – труп, flanta – великий бутерброд, biquini – маленький бутерброд, habitante – воша, а й цілі вільні словосполучення і фразеологізми: cafeterarusa – машина або апарат, який не працює, hotel del Estado – в'язниця, cacao mental – затьмарення розуму, molar mazo – дуже подобатись, tirarse una chata – добре відповідати на іспиті або на лекції, tirarse una rosca – погано відповідати на іспиті або на лекції, planchar la oreja – спати, tirarse el rollo – вигадувати історії або виправдання.

У багатьох з них присутнє гумористичне або іронічне трактування образу: ir en zapatobús – їхати на 11-му тролейбусі, subanestrujenbajen – підземка, quedarse como un pajarito – відкинути копита.

Усічення (апокопа) – один з найулюбленіших прийомів розширення молодіжного жаргону. Практично будь-яке слово може вживатись у скороченому вигляді : compi – compañero – кореш, dire – director – директор, cole – colegio – школка, ca – casa – хата, profe – profesor – препод, poli – policía – менти, boli – bolígrafo – перо, paisa – paisano –земеля, teca – discoteca – дискач, sudaca – sudamericano – піндос, gasofa – gasoline – бенз, peli – película – кінцо.

Також можна сказати про вирази, що виникли на релігійному підґрунті і використовуються без будь-якого наміру показати неповагу до почуттів віруючих: ¬¡Armar la de Dios es Cristo! (Зброя Бога є Розп'яття) – armar ruido, jaleo,escándalo - піднімати гам, скандал; Sentar como a un Cristo un par de pistolas (Відчувати себе, як у Христа за пазухою).

Цікаво є те, що відбулося зі словом «chulo», яке спочатку вживалось у значенні rufián, gigoló – жигало, молодик, і яке набуло стійкого значення «bonito», «eleante»,

«vistoso» - красивий, елегантний: - ¡Esa camisa que llevas es muy chula! – «Твоя сорочка дуже гарна!»

Особливий інтерес представляє мова молоді 1960-1990-х років, обумовлена найважливішими політичними і соціальними змінами, пов'язаними з падінням диктатури Ф.Франко і переходом Іспанії до конституційної монархії.

У другій половині XX ст. мова іспанської молоді пройшла кілька фаз формування, які відобразились на появі і розвитку специфічних рис мови. Так, перші субкультури США і Великобританії, непрямим чином (в основному, через музичну культуру), сприяли формуванню нового світогляду, соціального протесту, що вплинуло на мову молоді.

Згодом, унікальні риси молодіжних жаргонів ставали все більш помітними, намічалися нові тенденції розвитку, які проникли в розмовну мову і збереглися до цих пір. Тим не менш, важливо розуміти, що багато з розглянутих елементів з'явилися в роки ідейно-політичних і соціокультурних змін.

Молодь першою відреагувала на ідеологічну свободу, яка раптово з'явилась, і висловила в своїй поведінці та мові протест проти відсталості політичного режиму.

У пошуках нових орієнтирів молодь звернулась до різних джерел:

іноземної культури – перш за все, до англосаксонської, домінуючої в світі, і – до тих соціальних верств, які характеризувались автономністю та незалежністю від політичного та економічного становища.

Цим, в значній мірі, і був викликаний великий інтерес іспанської молоді того періоду до культури і мови маргінальних верств населення.

Падіння франкізму і перехід до демократії зіграли вирішальну роль у формуванні ряду молодіжних рухів. Перш за все, в Іспанії з'явилися представники субкультур, які вже давно існували в інших країнах (панки, рокери, хіпі), але паралельно розвивалися особливі іспанські молодіжні рухи – Movida Madrileña, pasotismo

(нігілізм) і деякі національні рухи Автономних співтовариств (в Каталонії, Країні Басків, Галісії, Андалусії).

У рамках мадридської молодіжної субкультури з'явився жаргон «cheli», значення якого розширилося і застосовувалося для позначення представників мадридського молодіжного панк – руху, який, в силу своєї поширеності, так і за своїми емоційними характеристиками має високий ступінь експресивності, влучності та мальовничості образів, багатство і неочікуваність асоціацій роблять жаргон досить привабливим для молоді.

Тим часом, в суспільстві паралельно розвивався рух «pasotismo».

До впливу ідеології до «pasotismo» входили, здебільшого, підлітки з малозабезпечених сімей, з бідних районів великих міст, а також політично активні студенти. В рамках даної субкультури сформувався особливий жаргон «pasota», що став важливим лінгвістичним явищем цього періоду.

Назва «pasota» походить від дієслова pasar – в значенні «пропускати хід в картковій грі». Жаргон «pasota» взяв багато рис з мови робітничого класу і маргіналів. З усіх молодіжних жаргонів «pasota» найбільш наближена до розмовної мови і злочинного арго, а також до calo – мови етнічних циган.

В жаргоні cheli на рівні лексики виділяються певні семантичні поля, серед яких два протиставлення: робота і відпочинок. Синонімом до дієслова trabajar виступає currar або currelar, що дають свої похідні для іменника «робота, халтура»: currante, curro, currelo, curre.

Ці лексеми поступово переходять до фамільярного мовлення більш широких прошарків населення, а на теперішній час – вона зафіксована усіма словниками.

В cheli є лексеми, що мають кваліфікаційний характер: лояльний викладач –buenazo, його протилежність - hueso. Для опису стану алкогольного сп'яніння існують лексеми cocerse, colocarse, coger un ciego, ponerse ciego, cogerla, agarrarla, bolinga, estar pedo, estar colocado, estar piripi, estar cocido. П'янка – гулянка передається також

жаргонними словами: cogorza, melopea, mona, trompa, ciego, tajada, castaña, pedo, pedal, colocón, coloqueta.

Їжа в барах і ресторанах отримує зневажливі жаргонні назви: chascar, jalar, manducar, papear, para la´comida´, jala, jalancia, jama, jamancia, manduca,papeo.

Для номінації різноманітних міжособистісних відносин з метою дружніх відносин між чоловіками використовуються жаргонні слова: los colegas, la gente, la pava, los chavales, la panda, la pandilla, el grupillo, los troncos, la basca, la banda. Для жінок є характерним вживання описових конструкції: la gente con la que voy, el grupo de gente con quien salgo, mis amigos de la facultad.

3.2. Особливості іспанських жаргонізмів

Процес так званої «демократизації», який спостерігається сьогодні у всіх європейських мовах, не міг обійти стороною Іспанію, яка сьогодні є невід'ємною частиною культурного загальноєвропейського простору, при цьому важливо розуміти, що в Іспанії це явище має свої особливості і власну, глибоко вкорінену, традицію. По суті справи, можна спостерігати поєднання на сучасному етапі тенденції демократизації мови, як універсального загальноєвропейського явища з національною культурною тенденцією, про яку писав ще Х. Ортега-і-Гассет, який визначив її як «вульгаризація» іспанської культури. Під вульгаризацією мається на увазі тотальний і несхильний вплив на моду всього народного на елітарну культуру, яка і Іспанії завжди надихалась і харчувалась з народного джерела (а не навпаки, як це відбувалося в інших країнах). Стосовно мови - дана національно-культурна тенденція проявляється в інтенсивному впливі народної мови на літературну норму через активне проникнення в стандарт просторіч, жаргонної лексики, розмовних новоутворень, що завжди характеризували розвиток мови в Іспанії. У XX ст. цей феномен потрапляє у поле зору іспанських лінгвістів, серед яких не всі схильні оцінювати його позитивно. Так, в 1963 р. іспанський філолог Дамасо Алонсо вперше забив на сполох з приводу заповнення іспанської мови жаргонами та неблагозвучними словами. У своєму виступі він говорить про це явище, як про одну з «найсумніших глав життя нашої мови». З тих пір минуло півстоліття, та Іспанська Королівська Академія до кожного нового видання Словника Іспанської мови включає нові лексичні одиниці жаргонного походження.

Так, до мовних стандартів були включені колишні жаргонізми acorallar, acobardar – притиснути, відрізати шлях, amilanar, intimidar, amedrentar – лякати, наганяти страх, cantar, confesar, delatar – розколотися, видати когось, desvalijar, robar – обчистити, пограбувати та ін.

Десятки жаргонізмів протягом багатьох років стійко циркулюють у повсякденному дискурсі, але так і не потрапляють до академічних словників. Однак, загальної картини це не змінює: іспанський повсякденний дискурс надзвичайно насичений

жаргонною лексикою, а сучасна тенденція лише посилила ті процеси, які завжди були характерні для іспанської мови.

Сьогодні для позначення даного явища в іспанській лінгвістиці використовують термін «argot común» - загальний жаргон, поряд з яким циркулює також назва «jerga urbana» - міський жаргон.

Автор іспанського «Словника арго» (Diccionario de argot) Х. Сан Мартін Саес в «Передмові» до нього дає визначення загального або міського жаргону. «На відміну від арго або особливої специфічної мови, носіями якої є деякі соціальні чи інші групи всередині суспільства (повії, злочинці, гомосексуалісти, студенти або водії вантажівок) та від професійних жаргонів (ремісників, мулярів і т.д.), так званий загальний арго не залежить від характеристик користувача, його віку, професії чи соціокультурної приналежності, а скоріше відноситься до мовного реєстру, що застосовується в певній комунікативній ситуації. Щоб вона склалася, співрозмовників повинній пов'язувати близькі стосунки (дружні, родинні і т.д.), тематика бесіди повинна бути з розряду повсякденності: будь-хто може брати участь у такій розмові, це може бути обмін думками про подорожі, обговорення сімейних справ, покупок і тому подібне. Всі ці риси визначають неформальне спілкування.

У такій ситуації кожен співрозмовник, незалежно від своїх соціокультурних характеристик може вживати загальний арго – має на увазі те, що називається «народна мова» - з метою досягти більшої виразності мовлення, відзначитися або просто надати їй кілька комічних штрихів».

Дане визначення свідчить не тільки про наявність процесу жаргонізації розмовної іспанської мови, а й про його глибину, яка проявляється в асиміляції жаргонізмів розмовною мовою.

Поширена думка про те, що часте вживання жаргону засмічує мову і збіднює мовну компетенцію, не позбавлене сенсу. З іншого боку, жаргон сьогодні являє собою великий пласт лексики, що динамічно розвивається, відображає та закріплює в мові

не лише колективні емоційні реакції, а й приховують за собою моральні і соціальні цінності, які впливають на мовну свідомість всіх верств суспільства, та ігнорувати цей вплив неможливо.

Також, скоріш за все, формальною видається розбіжність між термінами «jerga» і «argot», які сьогодні є майже рівнозначними синонімами, хоча деякі автори використовують термін «jerga» для позначення мови злочинного середовища; інші використовують для цієї мети термін «argot», а «jerga» воліють застосовувати для позначення соціально – групових і професійних жаргонів.

Разом з тим, термін «argot» набув широкого поширення також і за межами Іспанії, як інтернаціональне слово. Крім того, термін «jerga» несе певний пейоративний відтінок (який містить негативну оцінку, надає несхвальний відтінок), оскільки, можливо, у підсвідомості асоціюється з іншим значенням свого синоніма «jerigonza», тобто незрозумілий.

Так званий «загальний» жаргон, в якому співіснують і активно взаємодіють жаргони різних соціальних і професійних груп, являє собою явище, характерне для великих міст, оскільки у периферії використання жаргонної мови спостерігається в набагато меншій кількості.

Як уже зазначалось, багато жаргонних виразів стають частиною загальновживаного словника, причому мовець вживає їх навіть не замислюючись про їхнє походження. Це можна побачити на прикладі виразів, запозичених з жаргону кориди (див. таблиця 1).

Масштаби функціонування жаргонізмів у повсякденному іспанському дискурсі настільки великі, що звідси вони проникають у всі сфери і жанри комунікації, де тільки використовується розмовний діалог.

Перш за все, сюди можна віднести сучасні засоби масової інформації (преса, радіо, телебачення та Інтернет), які сприяють інтенсивному поширенню жаргонізмів у всі сфери життя суспільства, включаючи ті, які раніше були табу або їх було не

прийнято використовувати у «пристойному суспільстві». Відомо, що мовне розуміння, тон, інтонація можуть повністю змінити значення слова. В результаті, лексика навіть з в край принизливою оцінкою може набути доброзичливого характеру (див. таблиця 1).

Таблиця 1 основних сфер вживання жаргонізмів в іспанській мові

Сфера вживання	Жаргонне слово/вираз	Дослівний переклад	Жаргонний переклад
1.Жаргон кориди	1.Ver los toros desde la barrera.	1.Дивитися на биків через огорожу	1.Моя хата з краю
2.Кіно та телебачення	1.¡Hola, cabronazo!, ¿Que te cuentas? 2.tio(s), tia(s) 3. No tengo pasta 4. Pantalla azul 5. Doblaje 6. Casting 7. Claqueta 8. CINE NEGRO 9. FX 10. Angulación	1.Нехороша людина 2.дівчатка 3.У мене немає грошей 4. Синій\зелений екран 5. дубляж 6. набір акторів 7. Клапперборд 8. кримінальні кінофільми 9. спеціальні візуальні ефекти 10. ангуляція	1. «Здоров, чел! Що чути нового?» 2.дівахи, подружані 3.У мене немає бабла 4.Хромакей 5. дубляж 6. кастинг 7. шашечка 8. чорнуха 9. Еф-ікс 10. ангуляція
3.Школа	1. Ser un crack 2. Empollón 3. Hacer pellas 4. Mates 5. Catear 6. Chuleta 7. Uni 8. Cole 9. Hueso 10.Copietear	1. Бути крутим 2. Той, хто багато навчається 3. Прогулювати школу 4. Математика 5. Завалитись 6. Шпаргалка 7. Університет 8. Коледж	1. Бути офігенним 2. Зубрила 3. Динамити школу 4. Матеша 5. Завалитись (на іспиті) 6. Шпора 7. Унік 8. Шарага

		9. Впертий викладач 10. списувати	9. Баран 10.зкатувати
4. Спорт	1. Gol 2. Corner corto 3. Pentatlón 4. Hazard 5. Mánager 6. Swing 7. Jumping 8. Corner 9. Tie-break: Juego decisivo en el ténis o el voleibol. 10. Spin 11. Dan 12. Net 13. Crol 14. Noquear 15. Uppercut 16. Revés 17. Punch 18. Maratón 19. Lob 20. Triple: canasta que vale tres puntos en el básquetbol	1. гол 2. кутовий удар (хокей) 3. пентатлон 4. перешкода 5. менеджер 6. свінг 7. стрибки (кінний спорт) 8. кутовий удар (футбол) 9. вирішальна гра (теніс\волейбол) 10. сальто (сноуборд) 11.Дан 12. Очко (теніс) 13.Кроль (стиль плавання) 14.Здіснити нокаут 15.Аперкот 16. Фронт (удар в тенісі) 17.Удар 18.Марафон 19.Посилений пас	1. гол 2. кутовий удар 3. п’ятиборство 4. хазард 5. менеджер 6. свінг 7. джампінг 8. кутовий удар 9. тай-брейк 10. спін 11.Дан 12.Нет 13. Кроль 14.Нокаутувати 15. Аперкот 16. Фронт 17.Панч 18. Марафон 19.Лоб 20.триочковий

		(баскетбол) 20. Триочковий кидок (баскетбол)	
5. Музика	1. Doble tiempo 2. Jam Session 3. Tocar a cuatro 4. Extensiones 5. Fake Book 6. Intervalo 7. Paralelismo 8. Voces 9. Acorde sustituto 10. Tocar a Rubato 11. Riff 12. Vamp: 13. Dinámicas	1. Манера читання (реп) 2. Імпровізація 3. Чотири такти 4. Додаткові ноти 5. Альманах музичних партитур 6. Інтервал 7. Паралельна гра 8. Ноти 9. Послідовний акорд 10. Бути іноватором в музиці 11. Рифф 12. Подружка рокера 13. Динаміка	1. Дабл-тайм 2. Джем 3. Четвірка 4. Красиві акорди 5. Фейк-бук 6. Інтервал 7. Паралелізм 8. Таби 9. Послідовний акорд 10. Грати Рубато 11. Рифф 12. Вамп 13. Динаміка
6. Різні сфери	1. Chorizo: ladrón. 2. Curro: trabajo. 3. Bocazas 4. Macarra 5. Mula 6. Rollo	1. крадій 2. робота 3. плітки 4. бандит 5. людина, що перевозить наркотики 6. нудно	1. Злодюга 2. Пахота 3. Базар 4. Бандюга 5. Мул 6. Нудятина 7. Качок

	7. Cachas 8. Canuto 9. Cantar 10.Cate 11.Camello 12.Apechugar 13.Soplón 14.Pan comido 15.Entonado 16.Gorrón 17.Zoquete 18.Feto	7. той, хто має багато м'язів 8.суглоб 9.зрадити 10. напруга 11. людина, яка продає наркотики 12. зіштовхнутись з проблемою 13. людина, яка надає інформацію про злочинців 14. легко 15. п'яний 16. той, хто ніколи не платить 17. дурень 18. фізично неприваблива людина	8. Суглоб 9. Зрадити 10.Напряг 11.Барига 12. Влипнути 13. Стукач 14. Легкотня 15.Бухий 16.Жлоб 17. Дебіл 18. дрищ

Так, сучасний іспанський лінгвіст і методист П.Х. Алонсо Гарсія з цього приводу пише: «Якби ми в Іспанії проаналізували телевізійний гумор останніх років, можна було б констатувати, що у більшості випадків основним засобом досягнення сміхового ефекту є використання грубих і неблагозвучних виразів, і те, що даний факт, крім того, що відображає реалії повсякденного життя, зовсім не обов'язково вказує на безсоромність чи бідність мови. Цілком очевидно, що сміховий початок тут пов'язаний не з використанням лексики, як такої, а з контекстом, в якому вона вживається, з інтонацією, з якою вона артикулюється».

Багато слів, які за традицією вважаються грубими або вульгарними, настільки асимілювалися в загальновживаній мові, що сприймаються, як певні знаки емоційного вираження або вигуки: наприклад, це втрата сексуального або лайливого значення - joder –утворене від нього слово jolin означає засмучення.

Особливим жанром, який дзеркально відображає масштаби і особливості функціонування жаргонної лексики в повсякденному дискурсі, є сучасне іспанське кіно. Не випадково автори сучасних методик і підручників іспанської мови для іноземців, ставлять собі за мету навчити, перш за все, розмовному спілкуванню сучасної іспанської мови та активно вводять до своїх навчально – методичних комплексів діалоги та окремі приклади з фільмів Педро Альмодовара, Ісіар Бойаіана, Фернандо Трueби, Карлоса Саурі, Томаса Гутьєрреса Алеі та ін., які буквально рясніють стилістично маркованою розмовною лексикою жаргонного походження.

Часто жаргонізми в мовленні кіногероїв вказують на їх приналежність до маргінальних верств міського суспільства (повії, наркоторговці, гомосексуалісти), до певних вікових (молодіжний сленг) і соціально – етнічних груп (цигани, араби), але і дискурс звичайних громадян іспанського суспільства (поліцейський, домогосподарок, службовців і т.д.) також рясніє подібними розмовними одиницями.

Принциповою відмінністю є функції жаргонізмів: в розмовній мові жаргон, як правило, втрачає своє основне призначення, пов’язане з кодифікацією мовних послань, і набуває інших функцій, детермінуючих прагматичним планом висловлювання – вираз додаткової експресії, інтенсифікація загального сенсу висловлювання, інтимізація спілкування або сміхове виявлення.

Цю особливість повсякденного іспанського дискурсу демонструє не тільки іспанський кінематограф, а й сучасна література.

Так, іспанські письменники, зображуючи своїх сучасників, прагнуть не тільки до точності психологічних портретів, але і до детального відтворення властивої їм манери спілкування в умовах повсякденної комунікації, яка розкривається не тільки в своїх індивідуальних рисах, але і в національно – культурних особливостях.

Елементами такої національно – культурної своєрідності повсякденного дискурсу є жаргонізми, що активно в ньому циркулюють.

Ось кілька прикладів з твору сучасної іспанської письменниці Альмудени Грандес. Героїнями її роману «Атлас людської географії» («Atlas de la geografía humana») є молоді жінки, які належать до середнього класу іспанського суспільства. Вони – подруги, працюють у видавництві над складанням сучасного багатотомного атласу. Діалоги, обрані в якості прикладів, належать різним героїням, але всі вони відображають активне використання у їх мові жаргонізмів:

1)

-¿Que?

-Que me he enamorado.

-¿De un tío?

-No, del arte barroco... ¿Tú qué crees?

-Pero...¿tú? (...) ¿A-así de claro?

-Así de claro.

¡Joder! – se quedó callada, como si necesitara masticar despacio mis palabras y de repente se echó a reír-.

¡Joder, joder, joder!

-Sí, -añadí sin poder evitarlo, riendo yo también-, la verdad es que eso ha tenido algo que ver...

-¡Mira, n-ni me lo digas! (...) ¡Serás puta, cabrona, asquerosa, suertuda de mierda [29, c.372-373]

2)

– No creas, porque me jode mucho reconocerlo, pero la verdad es que me porté como una calientapollas...[29, c.351]

3)

–¿Quién tiene este pedazo de polla? (...)

– El riguroso autor.

– Seguro. (...) Todos los hijos de puta la tienen enorme. Qué le vamos a hacer, así es la vida... [29, c.382]

1)

-Шо?

- А те, що я закохалась.

- В дядька?

- Ні, в мистецтво бароко… А ти що подумав?

- Але ж ти… Ц-це у тебе точняк?

- Точняк!

- Бляха! – він замовк, наче йому потрібно було пережовувати мої слова і раптом, він почав плакати

- Бляха, дідько, дупа!

- Якщо, - я додала, і теж почала плакати -, правда в тому, що це варто було побачити…

- Чуєш, заглохни. Ти повія, паскуда, гнида, шмат лайна.

2)

– Ти думаєш, що мене сильно їбе це визнавати, а насправді – мені це до одного місця.

3)

– Хто цей шмат дебіла?

– Це прискіпливий автор.

– Ясно. У всіх сучих дітей це пре, аж через край. Ну, таке вже життя.

Функціонування жаргонізмів в наведених прикладах пов’язано з вираженням відтінків емоційної оцінки (1-й і 2-й діалоги), сміхового обігравання і кодифікацією висловлювання (1-й і 3-й).

Вживання таких жаргонізмів (joder, me joder, puta, cabrona, asquerosa, pedazo, de polla, calientapollas) і грубих просторічних виразів (que se lo meta por el culo, hijos de puta, de mierda), їх кількість, а також їх сміхове обігравання в промові представниць даної соціальної групи, в контексті українського чи іншого повсякденного дискурсу здалося б надзвичайно грубим і вульгарним, а, точніше, просто неможливим, але воно є цілком природнім і типовим для іспанського повсякденного дискурсу.

У цьому один і є один із проявів його національно – культурної специфіки, зазначеної Х. Ортегою-і-Гассет як «вульгаризація» і обумовленої карнавальною тенденцією іспанської ментальності, з властивою їй націленістю на сміхове зниження, травестію, граничну виразність і вербалізацію емоцій.

Висновки до Розділу 3

Третій розділ є практичним. В ньому охоплюються всі складові ненормативної лексики та проводиться порівняльний аналіз такої лексики в іспанській та українській мовах. Він містить переклад фрагментів художнього твору та порівняльну таблицю перекладу іспанських жаргонізмів на літературну українську мову та на мову ненормативної лексики.

Висновки

У чому полягає небезпека поширення ненормативної лексики? Справа в тому, що і у мові і у, наприклад, жаргоні, відбивається картина світу, свідомість мовців. Але навіть окремі слова та вирази, які ми бездумно використовуємо, як експресивні виразні засоби, можуть нести в собі «заряд» психології кримінального світу – «паханів» (господарів зони), «шпани» (їх підлеглих), «штирів», «сявок», «шісток» і «стукачів».

Середовище впливає на мову та може призводити її до спаду. Але і мова – висока, чиста, морально – може і повинна впливати в свою чергу на середовище, на його формування, його поліпшення, духовне наповнення і перетворення.

Правильно кажуть: треба берегти природу, і тоді неодмінно підвищиться рівень матеріального життя. Майже те ж саме можна сказати і про мову. Треба берегти і розвивати мову, вдосконалювати і підвищувати її, як засіб спілкування, як знаряддя думки. Тоді підніметься і рівень культури і буде накопичуватись багатство добрих відносин між людьми, будуть зміцнюватися моральні підвалини життя.

Слід завжди пам’ятати про те, що культура мови – складова частина національної культури, важлива прикмета сучасного способу життя, скарбниця накопичених століттями духовних багатств народу.

Висловлювання К.Х. Сели про те, що: «El lenguaje tiene ciertas admisibles licencias de expresión, pero todo tiene si límite y su frintera», цілком можна застосувати до всієї ненормативної лексики в цілому. Головне – це вміле, тактичне її використання. Іншими словами, в кожній конкретній мовні ситуації, вона повинна мати своє функціональне виправдання.

Об'єктом представленої на захист магістерської роботи стала сучасна іспанська лексика ненормативного характеру, а предметом дослідження стали складові такої лексики, тенденція їх виникнення. Структура дипломної роботи, підпорядкована меті та завданням, складається з теоретичної, аналітичної та практичної частини.

Resumen

El trabajo de graduación consiste de una introducción, parte teórica, parte analítica, parte práctica, conclusiones y resumen en español.

La primera sección es teórica. Determina la composición del lenguaje soez, describe sus componentes individuales y su clasificación. A cada unidad que se refiere al concepto del lenguaje soez se añaden los ejemplos ilustrativos. También esta sección cubre la parte teórica del estudio de los factores que influyen en el desarrollo del lenguaje soez.

La segunda sección es analítica, por eso plantea más específicamente el tema de las tendencias en el desarrollo del lenguaje soez. Además, esta sección aborda el tema de la traducción de jerga, argot etc y, de hecho, la viabilidad de estudiar este tema. Se menciona que el estudio del tema del lenguaje soez no es solo de lingüistas, sino también de especialistas en otros campos (por ejemplo, psicología y medicina).

La tercera sección cubre todos los componentes del lenguaje soez. En esta sección se realiza el análisis comparativo de tal lexico en español y ucraniano.

El propósito de este trabajo es especificar el término " lenguaje soez ", determinar los factores que influyen en el surgimiento de determinadas unidades lingüísticas, realizar un análisis comparativo de la formación y funcionamiento del lenguaje soez en español y ucraniano y un análisis comparativo de la jerga en ambos idiomas.

Список використаної літератури

1. Бусел В.Т. Великий тлумачний словник сучасної української мови/ В.Т. Бусел.-К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2004.-1440 с.
2. ISBN 9788483835074
3. [Рецкер 1974]
4. «Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів» (Єрмоленко, Бибик та Тодор, 2001):
5. "Український жаргон. Словник" (Ставицька, 2005, с. 42).
6. «Молодіжний сленг: комунікативний аспект» (2005)). Матос, 2005, p. 82
7. Щур І. І. Український комп’ютерний сленг: формування і функціонування: автореф. дис. … канд. філол. наук: 10.02.01 «Українська мова». – К., 2006. – 20 с.
8. Jay, T. (2009). "The Utility and Ubiquity of Taboo Words" (PDF). Perspectives on Psychological Science. 4 (2): 153–161.
9. Angier, Natalie (2005-09-25). "Cursing is a normal function of human language, experts say"
10. Richard Stephens; John Atkins & Andrew Kingston (2009). "Swearing as a Response to Pain". NeuroReport. 20 (12): 1056–60. doi:10.1097/wnr.0b013e32832e64b1.
11. Joelving, Frederik (2009-07-12), "Why the #$%! Do We Swear? For Pain Relief", Scientific American
12. Вахтин Н.Б. Новые языки новых государств / Н.Б.Вахтин – Тверь, 1993 – 177 с.
13. Ringman, JM; Kwon, E; Flores, DL; Rotko, C; Mendez, MF; Lu, P (2010). "The Use of Profanity During Letter Fluency Tasks in Frontotemporal Dementia and Alzheimer Disease". Cognitive & Behavioral Neurology
14. Damasio, Antonio (1994) Descartes' Error: Emotion, Reason, and the Human Brain.
15. "#Cursing Study: 10 Lessons About How We Use Swear Words on Twitter"

16. Gawinkowska M, Paradowski MB, Bilewicz M (2013). "Second language as an exemption from sociocultural norms. Emotion-Related Language Choice revisited"
17. Жельвис В. И. Поле брани. М., 2001. С.121сл.
18. Одинцов, В. В. Стилистика текста. 4 изд. М. : Изд-во ЛКИ, 2007.
19. Кронгауз, М. Русский язык на грани нервного срыва. 2-е изд. М.: Знак, 2009.
20. Соломина, Е. В. Разграничение литературного языка и городского просторечия в обыденном сознании носителей русского литературного языка. Интерпретация текста: лингвистический, литературоведческий и методический аспекты: материалы международной научн. конф. (Чита,ЗабГГПУ, 30-31 октября 2009 г.) // Забайкальский гос. гум.-пед. ун-т. Чита, 2009.
21. Кондратюк, Т. (ред.) Словник сучасного українського сленгу. Харків: Фоліо, 2006.
22. Грибовий, П. М. Український молодіжний сленг як лінгвокультурний феномен. Компаративні дослідження слов'янських мов, вип. 11, 2010, с. 34–37.
23. Гладковський С. С., Дмитрієва О. А., Рибалко О.О. Особливості Інтернет-спілкування. - Л., 2006. - 549 с.
24. Дика Л.В. Просторічна лексика: порушення норми чи закономірний розвиток української мови?// Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»: Збірник наукових праць. Випуск ІІІ. /Л.В.Дика – Херсон: Видавництво ХДУ, 2006
25. Коваленко Б.О. Слововживання та словотворення стилістично зниженої лексики у мові сучасної публіцистики // Науковий вісник Національного аграрного університету / Коваленко Борис Олексійович – К.,2003.-Вип. 65.-160 с.
26. Лихачев Д.С. Статьи ранних лет (сборник) / Д.С. Лихачев. – Тверь, 1993 – 146 с.
27. Скворцов Л.И. Литературный язык, просторечие, жаргоны в их взаимодействии./ Лев Иванович Скворцов – Л.,1970.-132с.

28. Цибульник Ю.С. Сучасний тлумачний словник української мови/ Ю.С. Цибульник. Х.: ВД «ШКОЛА», 2006.-800 с.
29. Grandes, Almudena ATLAS DE GEOGRAFIA HUMANA

Інтернет-джерела:

30. http://coloquialmente.com/
31. https://ukrainskamova.com/publ/chinnij_pravopis/leksika/teritorialni_dialektizmi/5-1-0-66
32. https://www.psychologicalscience.org/observer/the-science-of-swearing